

INFORME MEDIAMBIENTAL DE LA ZONA DE CAN PONSIC

BASES PER A LA PROPOSTA

“PROJECTE AGROFORESTAL DE CAN PONSIC O DELS AIGUAMOLLS DE SANT QUIRZE DEL VALLÈS”

Equip de redacció: Sant Quirze del Vallès Natura

Amb la col·laboració i participació de:

- DEPANA. Lliga per a la defensa del patrimoni natural
- ADENC (Associació per l'estudi i defensa de la natura)
- SEO/Birdlife. Societat Espanyola d'Ornitologia
- ICO. Institut Català d'Ornitologia

Fotografies: Sant Quirze del Vallès Natura

Octubre del 2004

0. ÍNDEX	
1. PRESENTACIÓ.....	3
2. JUSTIFICACIÓ.....	6
3. OBJECTIUS GENERALS.....	7
4. MARC LEGAL.....	8
5. DESCRIPCIÓ.....	10
5.1. Localització i descripció geogràfica	
5.2. Can Ponsic i la Via Verda	
5.3. Descripció i situació de les àrees	
5.4. La xarxa viària	
5.5. La propietat	
5.6. El planejament urbanístic	
5.7. Plànol aeri de la situació	
6. PROPOSTA.....	25
6.1. Una protecció més àmplia al planejament	
6.2. Una gestió integral dels espais	
6.2.1. La gestió dels espais naturals	
6.2.2. La gestió dels espais històrics i socials	
6.3. La gestió econòmica i financera	
7. CONCLUSIONS.....	35
Annex 1: Legislació sobre la protecció d'espècies.....	36
Annex 2: Catàleg d'espècies faunístiques i vegetals.....	38
Annex 3: Catàleg de troballes paleontològiques.....	58

1. PRESENTACIÓ

Sant Quirze del Vallès és un municipi situat a la plana del Vallès Occidental que s'ha caracteritzat per la diversitat de terres de conreu i per la bellesa dels seus paisatges, on la combinació harmònica de masies, camps, boscos i rius, conformaven el paisatge com si fos un mosaic. L'agricultura és l'activitat humana que durant segles ha modelat la fisonomia del territori i ha conformat aquest paisatge heretat.

El municipi no s'escapa de l'exacerbada dinàmica territorial vallesana. Segons els estudis fets pel projecte de l'Anella Verda de la Diputació de Barcelona, la Plana del Vallès és l'àmbit del territori català on més ràpidament s'ocupa el sol i la localització per excel·lència de l'element crític en l'actual model territorial. És en aquest àmbit on s'omple l'espai d'edificació a un ritme més accelerat.

La major part de la Plana del Vallès està constituïda per zones molt artificialitzades, o per dir-ho d'una altra manera, el Vallès és la zona amb més desprotecció des del punt de vista de lleis, normatives i directives que ordenin l'espai buit i el medi natural en tot l'àmbit català. Això, afegit al màxim creixement edificador detectat, que avança en termes de ciutat difusa, compromet de forma unívoca el futur dels espais naturals a La Plana del Vallès i accentua les disfuncions energètiques i econòmiques de l'artefacte metropolità.

Sant Quirze del Vallès s'està transformant vertiginosament. El municipi està experimentant l'arribada massiva de nous habitants provinents de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, que vénen a la recerca de tranquil·litat, de contacte amb la natura i de qualitat de vida. La proximitat de Barcelona o d'altres nuclis com Sabadell o Terrassa i les excel·lents comunicacions de que gaudeix el municipi, han afavorit la transformació del Sant Quirze agrícola, i fins i tot d'estiueig, per esdevenir un poble predominantment residencial.

El boscos de la Serra de Galliners i les zones que abans eren conreus han anat minvant, deixant pas als conjunts residencials, cada vegada més estesos. Els factors que més contribueixen a la pèrdua d'aquest mosaic territorial i que li conferia una certa personalitat al municipi són precisament els factors que més emergeixen en l'actualitat: la construcció massiva, el creixement lineal de la xarxa de polígons, les ampliacions i noves xarxes de comunicacions, la crema dels boscos, les desaparicions de les fonts i la degradació de les masies.

Malgrat tot, Sant Quirze del Vallès manté encara una riquesa i diversitat d'espècies d'animals i vegetals pròpies d'una zona natural de la plana vallesana. Però la reducció i l'aïllament progressiu dels hàbitats és un perill ben evident. La major part dels ecosistemes estan sotmesos a l'efecte "ILLA", el qual concentra un potencial biològic que encara es podria recuperar, malgrat la pèrdua progressiva d'espais naturals i la desaparició intencionada d'algunes zones humides.

Sant Quirze del Vallès es troba a mig camí entre el Parc Metropolità de Collserola i el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac. La Serra de Galliners i els seus torrents són un connector natural de vital importància. De fet es podria dir que en la zona de Can Ponsic és un nòdul important de la Via

Verda, doncs en aquest àmbit hi convergeixen dos connectors. Aquesta àrea també és coneguda com a “ruta migratòria o pas migratori”, per la gran varietat d’espècies d’ocells que utilitzen l’espai de la Serra de Galliners i molt concretament la plana de Can Ponsic, per descansar i alimentar-se en els seus vols migratoris.

A Sant Quirze del Vallès s’han descobert varis assentaments humans de l’època neolítica. La major part han estat estudiats i traslladats a museus i per tant, part de la història dels nostres primers avantpassats s’exposa fora del municipi. Per sort, a Sant Quirze del Vallès encara queda “in situ” un conjunt arqueològic de mes de 4.500 anys d’antiguitat que és un vestigi important de les primeres societats agrícoles europees. Malgrat no tenir la rellevància històrica d’altres jaciments arqueològics com ara la Bòbila Madurell, és d’única Balma Neolítica que ens queda a Sant Quirze del Vallès.

Al peu de la Balma Neolítica de Can Pallàs es localitza la Font de la Riba, molt apreciada per la gent del municipi com a lloc d’esbarjo i de passeig.

Arran les nostres primeres activitats constatem un ampli consens social sobre la necessitat de la preservació de la riera i del conjunt de l’espai agroforestal. La necessitat de preservació d’aquesta zona a més d’avaluar-se pels estudis que se’n puguin derivar, sorgeix també per la percepció clara que tenen els ciutadans de l’amenaça que suposa d’actual ritme d’expansió urbanística.

En l’actualitat, el mosaic paisatgístic de Sant Quirze del Vallès és especialment apreciat pels ciutadans com a lloc d’esbarjo i contrapunt de l’entorn urbà en el que vivim. Al valor ecològic, ambiental i paisatgístic s’hi afegeix el valor històric, cultural i d’oci del municipi.

L’objectiu d’aquest informe és donar a conèixer el valor ecològic i paisatgístic de Sant Quirze del Vallès, i molt concretament de la zona anomenada o coneguda com a Can Ponsic. Aquesta zona, enriquida amb el patrimoni arqueològic, i els usos culturals, socials i tradicionals que potencialment té, han de servir per respondre a una necessitat d’estructuració territorial més racional i sostenible, que garanteixi la futura conservació integral dels espais naturals que en formen part.

Aquest espai es troba actualment amenaçat per un imminent projecte urbanístic, que ignora el patrimoni biològic, paisatgístic, arqueològic, històric, cultural i social del municipi i que en cas que es duqués a terme, suposaria un impacte negatiu i irreversible.

El “Projecte Agroforestal de Can Ponsic o dels Aiguamolls de Sant Quirze del Vallès” fa possible el manteniment d’aquest ric valor patrimonial. L’Informe ambiental que estem presentant a més d’informar a les diverses administracions sobre la situació actual dels espais que en formen part i dels criteris més bàsics per a la seva conservació, **insta que les administracions competents en prenguin part i obrin el debat cap a quins instruments de planificació, ordenació i gestió, tant territorial com urbana són els més adequats per a la seva preservació.**

L'Informe ambiental i el "Projecte agroforestal de Can Ponsic o dels aiguamolls de Sant Quirze del Vallès", estan en sintonia amb les resolucions del Parlament sobre la Via Verda, els criteris ambientals del planejament urbanístic, els estudis del Pla Parcial de la Regió Metropolitana i els treballs sobre l'Anella Verda. Si en el futur les propostes del Parc Agrícola del Vallès (PAV) s'aproven i es consoliden, Can Ponsic també en formaria part, doncs està inclòs en un dels 7 connectors del projecte.

En definitiva, l'Informe ambiental i el Projecte aposten cap a una protecció en el planejament territorial i urbà i una gestió que es regeixi per criteris de sostenibilitat, on la societat civil hi tingui un paper rellevant.

2. JUSTIFICACIÓ

El motiu de la realització d'aquest Informe és doble: d'una banda informar sobre la situació de l'àmbit de Can Ponsic i de l'altra proposar criteris a tenir en compte en la gestió d'aquest espai. Partir del coneixement detallat i exhaustiu de la zona és el pas previ davant qualsevol intervenció d'ordenació i és també el tret de sortida de qualsevol proposta per portar a terme la protecció i la gestió sostenible de la zona.

El Projecte Agroforestal de Can Ponsic o dels Aiguamolls de Sant Quirze del Vallès, estratègicament és un bon suport per preservar i millorar uns espais naturals que per la seva diversitat d'ecosistemes cal conservar i potenciar, tant des del punt de vista del patrimoni biològic i paisatgístic com per les seves característiques històriques, culturals i socials.

Els espais que s'inclouen al projecte són:

- Aiguamolls de Can Ponsic i/o Can Pallàs
- Bosc de ribera
- Prats naturals
- Camps de conreu i horts per a gent gran
- Conjunt Arqueològic de la Balma Neolítica de Can Pallàs
- Font de la Riba
- Masia de Can Ponsic, com a Centre d'Interpretació de la Natura i d'Educació Ambiental

Mantenir una part significativa de la plana com a corredor biològic és una manera molt eficient de controlar el model urbà i d'oferir espais de coneixement i lleure pels ciutadans. Les gestions dels espais oberts, fets amb paràmetres ambientals són molt menys costoses que qualsevol altre model d'ús social de l'espai, com per exemple un parc urbà. Cal doncs, un sistema de gestió i planificació específica dels pocs espais oberts que ens resten a Sant Quirze del Vallès, que integri camps, boscos, aiguamolls i torrents de la plana, així com el patrimoni històric dins del model de planificació territorial i urbana.

Atès l'extraordinari valor patrimonial que té l'espai per nosaltres i pels nostres fills, **demanem que tingui una figura de protecció dins la planificació territorial de la comarca i de la regió, i especialment dins el Pla General d'Ordenació Urbana del municipi.** Que el planejament urbà li atorgui una figura de protecció, la més alta possible, garantint d'aquesta manera la seva pervivència i viabilitat.

El ventall d'ecosistemes que abasta l'àrea del "Projecte Agroforestal de Can Ponsic o dels Aiguamolls de Sant Quirze del Vallès" és d'una gran riquesa biològica, i amb un gran potencial de recuperació que si no s'impedeix, s'està reduint de forma imparable i aquesta és la raó per la qual ens veiem empesos a realitzar aquest Informe Ambiental i a denunciar-ho.

3. OBJECTIUS GENERALS

El propòsit d'aquest document és informar i donar a conèixer a l'administració local, supramunicipal i autonòmica el valor patrimonial, biològic, paisatgístic, històric i social de la zona de Can Ponsic, per tal que es recuperi i es preservi, tant per a nosaltres com per als nostres fills. El Projecte Agroforestal de Can Ponsic o dels Aiguamolls de Sant Quirze del Vallès és una bona eina per a garantir el futur d'aquest ric patrimoni i té per objectius generals:

- Recuperar i conservar la diversitat biològica.
- Salvaguardar el paisatge natural, històric i cultural de Sant Quirze del Vallès amb la seva pròpia identitat.
- Protegir i divulgar el patrimoni històric i arqueològic.
- Mantenir els costums i els usos socials tradicionals.

Per tal d'assolir aquests objectius cal considerar els següents criteris :

- Evitar la fragmentació dels espais naturals, per a garantir la continuïtat paisatgística i de les poblacions biològiques.
- Protegir la zona amb figures de protecció del planejament.
- Elaborar un pla de gestió integral que tingui en consideració la regeneració i recuperació dels espais naturals de tots els ecosistemes de la zona.
- Recuperar els antics aiguamolls i incloure'ls dins del Catàleg de zones humides de Catalunya.
- Dins de la ruta migratòria, consolidar i mantenir la zona de descans i d'alimentació de les aus.
- Recuperar la qualitat ecològica dels cursos fluvials, fonamentada en la millora de la qualitat de les seves aigües i en la regeneració de la vegetació de ribera.
- Mantenir els prats naturals com espais periurbans d'interès especial, per ser ecotons de gran valor biològic.
- Fomentar la integració paisatgística de les zones urbanes, mitjançant un disseny continu i coherent de les zones verdes i naturals, aprofitant les formacions forestals pròpies de la comarca.
- Promoure la recerca i el coneixement dels valors naturals, històrics i socials de la zona.
- Promoure la difusió dels valors ambientals, històrics i socials existents, entesos com elements enriquidors culturalment, i com a millora de la qualitat de vida.
- Rehabilitar la masia de Can Ponsic com a Centre d'interpretació de la Natura i d'educació ambiental.
- Promoure i col·laborar amb la gent gran amb tècniques de camp, basades en el conreu ecològic.
- Recuperar i rehabilitar el conjunt arqueològic de la balma neolítica de Can Pallàs.
- Recuperar la Font de la Riba com a punt de trobada tradicional i social.
- Assegurar la continuïtat dels nostre Patrimoni per a les generacions futures.

4. MARC LEGAL

Els plans i els projectes urbanístics sorgeixen d'una necessitat de planificació i ordenació del territori que es basa en un anàlisi previ i exhaustiu sobre l'àmbit que es vol gestionar. És fonamental conèixer tots els aspectes biològics, geogràfics, paisatgístics, històrics, culturals, econòmics i socials de totes les àrees que l'integren i comprendre el seu context i les seves dinàmiques territorials.

En aquest sentit esmentem que el 21 de juliol del 2004 va entrar en vigor la Directiva 2001/42/CE del Parlament Europeu i del Consell, reguladora de l'Avaluació Ambiental Estratègica (AAE) de plans i programes. Aquesta Directiva insta cap a una gestió del territori sostenible, atenent els criteris ambientals. El creixement urbà ja no es pot fer de qualsevol manera, s'ha de fer compatible amb la pervivència de la biodiversitat dels ecosistemes, mantenint els valors històrics i culturals.

Malgrat que la zona no disposa d'un reconeixement normatiu específic, la Llei d'Espais Naturals obliga a preservar el patrimoni biològic i particularment ho expressa respecte d'aquells espais que tenen la condició de zona humida.

Per altra banda, el marc legal del planejament i la normativa ambiental en el que es basa aquest document i el projecte, inclou:

URBANISME

Llei 2/2002, de 14 de març, d'urbanisme.

TERRITORI

Llei 23/1983, de 21 de novembre, de política territorial.

Llei 1/1995, de 16 de març, per la qual s'aprova el Pla territorial general de Catalunya.

Pla territorial de la regió metropolitana de Barcelona (en elaboració).

Treballs del Projecte Anella Verda de la Diputació de Barcelona.

IMPACTE AMBIENTAL

Directiva 2001/42/CE del Parlament europeu, reguladora de l'AAE de plans i programes.

Llei 6/2001, de modificació del Reial Decret Legislatiu 1302/1986, d'avaluació d'impacte ambiental.

Decret 114/1988, d'avaluació d'impacte ambiental.

ESPAIS NATURALS

Llei 12/1985, d'espais naturals.

Decret 328/1992, pel qual s'aprova el Pla d'Espais d'Interès Natural

AIGÜES

Llei 29/1985, de 2 d'agost, d'aigües.

CARRETERES

Llei 7/1993, de carreteres.

PAISATGE

Convenció Europea del Paisatge, aprovada el 19 de juliol del 2000 pel Consell d'Europa.

Creació a l'octubre del 2004 de l'Observatori Català del Paisatge, com el primer pas cap a la Llei del Paisatge.

VIA VERDA

Resolució del 1551/VI del 2002, del Parlament de Catalunya sobre el corredor ecològic comprès entre Sant Llorenç del Munt i L'Obac i la Serra de Collserola. Manifest de Sant Celoni pel reconeixement de les Vies Verdes del Vallès (juliol 2004).

DIRECTIVA D'HÀBITATS, FLORA I FAUNA

Directiva 1992/43 relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestre.

Degut al seu interès, fem una consideració especial sobre la legislació de protecció de les espècies que apareix detallada a l'annex 1 d'aquest Informe.

5. DESCRIPCIÓ

5.1. Localització i descripció geogràfica

La zona anomenada Can Ponsic de Sant Quirze del Vallès es troba situada geogràficament a la Depressió Prelitoral Catalana, a la Plana de la comarca del Vallès Occidental.

El Vallès s'estén dins d'una vall formada entre els rius Tordera i el Llobregat, i entre les Serralades Prelitoral i Litoral. El Vallès Occidental és la part d'aquesta vall que s'estén entre el massís de Sant Llorenç del Munt, la Serra d'Obac i les serres de Gallifa, que tanquen la comarca al nord i que limita al sud amb la serralada de Collserola i un petit fragment de la Serra de Marina. Dins d'aquesta comarca establerta a partir de la Divisió Territorial de 1936, situada entre les comarques del riu Besòs i el Llobregat, i confirmada en la legislació actual (1987), es troba el municipi de Sant Quirze del Vallès.

Les poblacions que limiten territorialment amb Sant Quirze del Vallès són: Sabadell, Terrassa, Rubí, Sant Cugat del Vallès i Cerdanyola.

El municipi de Sant Quirze del Vallès es troba al punt mig de dos espais PEIN (Pla d'Espais d'Interès Natural). Pel nord trobem el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac i pel sud es troba el Parc Metropolità de Collserola.

La zona anomenada Can Ponsic de Sant Quirze del Vallès està situada geogràficament a la Plana de Sant Quirze del Vallès, a la vessant nord de la Serra de Galliners. Delimiten o creuen la zona els següents torrents: torrent de la Betzuca, torrent de la Grípia i torrent de la Font del Pont.

Aquesta zona es troba limitada urbanísticament amb l'avinguda de Can Pallàs i amb el carrer de la Font de la Riba. L'àrea de Can Ponsic és relativament planera, amb peites ondulacions de terreny.

La superfície d'aquesta àrea es aproximadament d'uns 250.000 m², i correspon a una part de la Finca Registral número 157 de Sant Quirze del Vallès, del Registre de la Propietat número 1 de Sabadell.

Can Ponsic

La plana del Vallès fou originada durant el cicle geomorfològic alpí, per l'enfonsament del bloc de la plana respecte dels blocs de les serralades Litoral i Prelitoral. El sòls estan constituïts principalment per materials sedimentaris del Terciari Superior, si bé a l'entorn dels cursos fluvials trobem planes al·luvials constituïdes per dipòsits sedimentaris del Quaternari. El relleu es caracteritza per l'alternança de planes al·luvials, serres interfluvials de poca altitud i forma arrodonida. A Sant Quirze del Vallès el punt més alt el conforma el Pujol Blanc amb 317 metres d'alçària a la Serra de Galliners.

Dues rieres que reben les aigües dels petits torrents i rierols que baixen de la serra de Galliners formen la xarxa hidrogràfica del municipi.

La part oest de Sant Quirze del Vallès forma part de la conca del Llobregat. Les aigües que baixen per aquest costat de la serra s'ajunten i formen diversos

torrents, que porten les seves aigües fins a la riera de Rubí, anomenada riera de Les Arenes al seu pas per Terrassa. Aquesta riera desemboca, finalment, al riu Llobregat.

Les aigües que baixen per l'altre costat de la Serra de Galliners pertanyen a la conca del Besòs. Aquesta part de la xarxa està vertebrada pel torrent de la Betzuca, que desemboca al riu Sec, i posteriorment al riu Ripoll (afluent del Besòs).

Els torrents de Sant Quirze del Vallès, al igual que els rius vallesans, presenten un règim hidrològic mediterrani: el seu cabal normalment és escàs, amb considerables oscil·lacions temporals. Solen patir un fort estiatge i poden experimentar importants crescudes després d'episodis de pluges copioses. Tanmateix alguns torrents mantenen aigua tot l'any gràcies als aqüífers existents, com és el cas del torrent que creua la zona de Can Ponsic, conegut popularment com el torrent de la Betzuca⁽¹⁾.

Cal destacar a Sant Quirze del Vallès una gran quantitat de fonts naturals, l'aigua de les quals sovint acostumava a formar petits aiguamolls anomenats basses o **tolls**. La situació d'aquestes fonts són molt properes a les masies que existeixen en el municipi, i la seva aigua era fins i tot comercialitzada a Sabadell als anys 40. Actualment, moltes d'aquestes fonts han estat tapades amb terres per poder aplanar el terreny amb l'objectiu d'urbanitzar-lo.

El plans urbanístics que contenen àmbits fluvials s'han de planificar i ordenar de manera coherent d'acord amb les característiques pròpies del conjunt de rius i rieres de les conques mediterrànies, evitant situacions com les actuals, on les diverses actuacions municipals no guarden la necessària coherència, incomplint a vegades el Domini Públic Hidràulic i les zones de Policia i de servitud. També cal tenir present que s'han de mantenir les mesures de prevenció d'inundacions i la habilitació d'unes condicions mínimes per facilitar el pas de la fauna.

Bona prova de la necessitat de preservar el domini públic hidràulic i la zona d'inundació, va ser quan el 03 de setembre de 2004 i degut a una pluviometria no gaire abundant, i en un temps molt curt, el cabal del torrent va créixer més de mig metre i a punt va estar d'inundar alguns espais més enllà de llera. Segons dades consultades en el Servei Meteorològic de Catalunya es varen enregistrar les següents precipitacions:

0 h- 7 h	7 h- 14 h	14 h -20 h	20 h-24 h	Tram horari
15,0 mm	16,8 mm	--	---	Sant Cugat del Vallès

Per manca de dades de les precipitacions a Sant Quirze del Vallès, prenem com a referència les de Sant Cugat del Vallès, per ser dues poblacions que comparteixen límit geogràfic.

⁽¹⁾ D'acord amb la informació facilitada per l'Ajuntament de Sant Quirze del Vallès, el torrent de la Betzuca dins del municipi rep el nom de les diferents finques per on passa, de nord a sud: torrent de Barbau, riera de Can Pallàs, riera de Can Ponsic, riera de Can Feliu, riera de Can Barra i riu Sec. No obstant, d'acord amb els criteris toponímics generals, s'opta per utilitzar el topònim Betzuca per denominar la totalitat d'aquest curs en tot el document.

Torrent de la Betzuca en el punt del Camí del Mig el nivell de l'aigua va pujar al voltant de 75 cm

Cabal Torrent de la Betzuca en agost de 2004 i el 03/09/2004 respectivament

El clima és de tipus mediterrani. La temperatura mitjana anual es situa entre els 13° -15° C i la precipitació, entre 600-700 l/m² l'any. La boira baixa produïda per inversió tèrmica és relativament freqüent en alguns indrets durant la tardor i l'hivern.

La vegetació natural pertany al domini de l'alzinar litoral, amb certa importància de les rouredes. Amb tot, les desforestacions dels segles XVIII i XIX per incrementar les terres de conreu, bàsicament de vinya, van comportar una disminució molt important dels alzinars. El posterior abandonament dels camps de conreu va donar pas a la recuperació de prats dominats per gramínies, els quals disposen d'una elevada riquesa i diversitat biològica per la gran quantitat de fauna associada als mateixos.

Cal destacar que a l'entorn dels cursos fluvials es troben diferents formacions d'arbres caducifolis de ribera: omedes, pollancredes, alberedes i vernedes. A la banda sud del torrent de la Betzuca existeix una roureda jove en bon estat que està creixent després de l'incendi de l'any 1994, i a la banda nord del torrent de la Font del Pont trobem un bosc de pins que és lloc de nidificació de diferents espècies d'ocells com el raspinnell i el colltort.

Tanmateix al voltant de diversos punts fluvials com les àrees de Can Ponsic i de Can Pallàs existien aiguamolls formats pels **tolls** i brolladors d'aigua dels

aqüífers que conformaven un paisatge amb una vegetació de zones humides, els quals han anat desapareixent a causa del constant abocament de runes i terres per eixugar-los, deixant un paisatge força desolador.

Cal afegir que la Serra de Galliners es víctima constant d'incendis, els quals majoritàriament són provocats. El més desolador es va provocar el 4 de juliol de 1994. Els boscos de la Serra de Galliners i de Can Ponsic van cremar-se en un dels majors incendis que hi ha hagut a Sant Quirze del Vallès en les últimes dècades. Van cremar-se prop de 600 hectàrees (un 60% de la massa forestal del terme municipal); d'aquestes hectàrees, 420 eren de bosc i la resta de camps de conreu i de mont baix.

En els darrers anys, Sant Quirze ha estat un dels municipis de la comarca que ha sofert una transformació més gran. Des de la petita vila agrícola, voltada de conreus i boscos, fins a l'actual població industrial i residencial, el canvi ha estat espectacular. Les comunicacions han hagut d'adaptar-se a aquestes transformacions, i no sempre ho han fet d'una manera ordenada i coherent.

El Vallès, sempre ha estat una zona de pas, trànsit obligat entre el litoral i la Catalunya interior, i Sant Quirze del Vallès n'és un bon exemple. El municipi està envoltat i creuat per una complexa i àmplia estructura viària, tant a nivell de carreteres i autopistes com per dues línies de ferrocarril.

Avui la plana vallesana és un espai altament urbanitzat, amb una població que supera el milió de persones. A Sant Quirze del Vallès el creixement de la població en el període 1950-2000 ha estat d'un **800%**, increment directament associat al creixement urbanístic del municipi que encara continua en un desenfrenat augment. Per tant, s'hi ha desenvolupat un creixement urbà molt important i amb un considerable grau de dispersió. Aquest fet ha comportat, respecte al sòl, la pèrdua d'espais agrícoles, de corredors biològics i la impermeabilització creixent de la plana. Pel que fa la qualitat de vida, a la llarga serà una pèrdua de les condicions, doncs obliga a emprar necessàriament l'ús del vehicle privat, amb tots els impactes ambientals i energètics que comporta i fa disparar les despeses que ha de fer el consistori en matèria de neteja de la via pública, recollida dels residus i manteniment de zones verdes urbanes.

El creixement lineal de la xarxa de polígons industrials, el creixement urbanístic i la construcció d'infraestructures viàries, propicia un tancament dels corredors biològics, obstaculitzant la continuïtat natural de les poblacions de diferents espècies biològiques. En conseqüència es generen poblacions isolades, que a la llarga provoquen la desaparició de les espècies. El connector encara existent mitjançant la Serra de Galliners, el curs del torrent de la Betzuca, i els seus prats adjacents, esdevenen claus pel manteniment de la seva integritat com a connector biològic d'aquesta àrea.

5.2. Can Ponsic i la Via Verda

Connector Via Verda St. Llorenç – Collserola

- 1.- Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac.
- 2.- Mancomunitat Paisatgística.
- 3.- Serra de Galliners.
- 4.- Corredors Cerdanyola – Sant Cugat.
- 5.- Parc Metropolità de Collserola

Can Ponsic forma part de la Via Verda Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac amb Collserola i de fet es pot considerar que és un nòdul on convergeixen dos connectors terrestres i un d'aeri. A saber:

CONNECTORS TERRESTRES:

1) Via Verda St. Llorenç – Collserola

Delimitació: Aquest corredor neix al nord del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i baixa vers al sud fins el Parc de Collserola per la carena interfluvial que separa la conca del Llobregat de la del Besòs. Inclou àrees dels següents municipis: Matadepera, Castellar del Vallès, Terrassa, Sabadell, St. Quirze del Vallès, Rubí, St. Cugat del Vallès i Cerdanyola del Vallès.

Àrees o vies integrants: Santa Magdalena de Puigbarral, Torre de Mossèn Homs, Can Bonvilar, Can Ustrell, Mas Canals, St. Júlia d'Altura, torrent de Ribatallada, Can Messeguer, Can Coniller, Can Gambús, torrent de la Betzua, torrent de la Grípia, Can Llobateres, Can Ponsic, Serra de Galliners, Can Camps, Can Fatjó dels Aurons, UAB i la Plana de St. Marçal.

2) Via Verda St. Llorenç – Besòs (Mar Mediterrani)

Delimitació: Aquest corredor neix al nord del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i baixa vers al sud fins el riu Besòs. Inclou àrees dels següents municipis: Matadepera, Castellar del Vallès, Terrassa, Sabadell, St. Quirze del Vallès, Cerdanyola del Vallès, Moncada i Reixac i Sant Adrià del Besòs.

Àrees o vies integrants: Santa Magdalena de Puigbarral, Torre de Mossèn Homs, Can Bonvilar, Can Ustrell – Mas Canals, St. Júlia d'Altura- torrent de Ribatallada, Can Messeguer, Can Coniller – Can Gambús, torrent de la Betzua, torrent de la Grípia, Can Llobateres, Can Ponsic, Riu sec, Cerdanyola, Montcada i Reixac, riu Besos, Sant Adrià i Mar Mediterrani.

El primer corredor biològic uneix els dos espais PEIN del Vallès Occidental, tal com ja suggereix el seu nom, per la carena interfluvial que separa el Besòs del Llobregat. El segon corredor biològic uneix Sant Llorenç del Munt i la plana del Vallès amb el mar. A més del seu valor com a corredor biològic destaca per ser un separador urbà entre les àrees de Terrassa – Rubí – St. Cugat – Sabadell – Barberà – Cerdanyola.

CONNECTOR AERI:

3) Ruta Migratòria

Dins de la Ruta Migratòria de les aus, aquest espai és de vital importància, donat que molts ocells utilitzen aquest punt de l'àrea de Can Ponsic, per descansar i molt especialment per alimentar-se a la zona corresponent als prats. A més es troba en un punt mitjà entre els dos espais PEIN ja anomenats.

5.3. Descripció i situació de les àrees

5.3.1.- Aiguamolls de Can Ponsic i/o Can Pallàs

Els aiguamolls estan emplaçats entre els espais següents: torrent de la Betzuca, carrer Font de la Riba, Balma neolítica de Can Pallàs, masia de Can Ponsic, camí del Mig. Justament per damunt dels aiguamolls creua una pista sense asfaltar, que en el futur es convertirà en un vial asfaltat que s'anomenarà carrer de Can Ponsic.

Aquesta àrea és la que ha sofert més degradació. Actualment els aiguamolls es troben coberts de runes i terres i encara ara es continuen abocant residus, els quals formen una capa que ja supera els 2,5 metres d'alçada. L'Ajuntament té ple coneixement d'aquest espai tan valuós, tal com ho demostra el dossier informatiu "La guia de Sant Quirze del Vallès" editada pel Consell Comarcal del Vallès Occidental en el punt nº 33.

Aquesta àrea no disposa d'un marc normatiu per a la seva protecció, malgrat que aquest espai té la condició de zona humida i la Llei d'Espais Naturals obliga a preservar el patrimoni biològic. La llei ho expressa clarament en relació als espais que tenen la condició de zona humida.

5.3.2.- Torrent de la Betzuca i Bosc de Ribera

Aquest torrent ha sofert moltes agressions i el seu estat és bastant crític. Malgrat tot, encara disposa d'una vegetació i d'una fauna associada a una gran riquesa biològica.

Cal remarcar que la surgència d'aigua és present tot l'any gràcies a l'existència d'un aqüífer molt superficial.

Tanmateix, la puresa d'aquesta aigua es perd uns metres més avall per l'abocament incontrolat de les aigües residuals d'origen urbà, sent el primer punt negre la Residència per a Gent Gran Assís.

Cal esmentar que tant el torrent de la Betzuca, el torrent de la Grípia i el torrent de la Font del Pont, estan connectats entre ells. Els tres torrents estan catalogats segons la Directiva 92/43/CEE del Consell de 21 de maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres, amb el codi 92A0, "*Bosques galeria de Salix alba y Populus*", com hàbitat d'interès comunitari, actualment no disposen de cap tipus de protecció real. Malgrat que una part del torrent de la Betzuca està inclosa dins de la qualificació urbana municipal com a Parc Territorial, és víctima de constants agressions tant per la destrucció del bosc de ribera com per la contaminació de les seves aigües.

5.3.3.- Prats naturals.

Aquest espai es troba comprès entre l'avinguda de Can Pallàs, el carrer de la Font de la Ribera, la Residència per a Gent Gran Assís, la masia de Can Ponsic i els Aiguamolls de Can Ponsic i/o Can Pallàs.

Els prats tampoc disposen de cap tipus de protecció, malgrat que haurien de ser declarats com a espai periurbà d'interès especial, per la gran riquesa biològica que tenen. Els prats són importants per l'alimentació de la fauna autòctona i són un punt de descans i d'alimentació per les aus en el seu pas migratori. Tanmateix, hi nidifiquen ocells com per exemple d'enganyapastors (*Caprimulgus Europeus*).

5.3.4.- Camps de conreu

Actualment hi ha un parell d'horts al voltant de la masia de Can Ponsic que són conreats per persones grans.

5.3.5.- Conjunt arqueològic de la Balma Neolítica de Can Pallàs

El conjunt arqueològic es troba ubicat entre el carrer Font de la Riba i els Aiguamolls de Can Ponsic i/o Can Pallàs. S'han fet diverses excavacions i estudis des del seu descobriment, i no es descarten possibles restes arqueològiques d'algun poblat agrícola en terrenys propers al jaciment.

El seu estat actual és força lamentable, ja que no rep cap tipus de protecció ni per evitar les accions vandàliques, ni les erosions produïdes per la climatologia. La recuperació i adequació de l'entorn amb plafons indicatius i itineraris senyalitzats ja es varen preveure en un projecte anterior, que no s'està duent a bon terme per manca de preocupació per part del propi Ajuntament.

Existeixen estudis de recerca d'aquest conjunt arqueològic, fruit de convenis entre el Grup d'arqueologia i d'ensenyament, integrat per professors de prehistòria de la Universitat Autònoma de Barcelona i del Departament de Ciències Socials de l'Institut de secundària de Sant Quirze.

5.3.6.- Font de la Riba

Situada justament a sota del Conjunt Arqueològic de Can Pallàs i a tocar amb els aiguamolls.

Malauradament ha sofert destí semblant al dels aiguamolls, també es troba ensotalada entre els abocaments de les runes i les terres.

Només esmentarem que aquesta font es trobava rodejada d'un bosc de ribera força frondós. La gent del poble tenia el costum d'anar a passejar per agafar aigua de la font i era un punt de trobada.

Actualment queda un petit reducte de roures i matolls.

5.3.7.- Masia de Can Ponsic

La masia de Can Ponsic es troba situada entre els prats i els aiguamolls.

Actualment s'utilitza per guardar un ramat de cabres i com a magatzem de maquinària i estris de la brigada municipal de l'Ajuntament.

El seu estat actual no permet fer cap ús com a equipament i per tant es fa necessària la rehabilitació integral.

5.4. La xarxa viària

Els vials asfaltats que donen accés a la zona són els següents:

- Avinguda Can Pallàs
- Carrer de la Font de la Riba

Per damunt dels aiguamolls de l'àrea anomenada Can Ponsic creua un camí sense asfaltar que comunica la zona de Can Llobateres amb la zona de Sant Quirze Jardí. A la seva meitat aproximadament, s'inicia el Camí del Mig, que s'enfila per la Serra de Galliners.

Cal esmentar que el camí d'unió de la zona de Can Llobateres amb Sant Quirze Jardí, no l'utilitzen els ciutadans en el seu desplaçament habitual. En canvi si que actualment està molt utilitzat per persones que volen gaudir de la natura o fer la pràctica d'algun esport. Aquesta zona i els seus camins són llocs d'esbarjo habituals per a la gent del municipi.

5.5. La propietat

Els propietaris dels terrenys són l'ajuntament de Sant Quirze del Vallès i els Frares Menors Caputxins de Catalunya (segons informes facilitats per l'ajuntament de Sant Quirze del Vallès l'abril del 2004).

L'any 2000 es va signar un "Conveni urbanístic entre l'ajuntament de Sant Quirze del Vallès i l'Ordre dels Frares Menors Caputxins de Catalunya", en el qual *l'Ajuntament de Sant Quirze del Vallès considera d'interès que el sòl amb destí a equipaments d'usos i domini públic s'obtingui per cessió gratuïta de la propietat.*

Consultant el Registre de la Propietat de Sabadell, núm. 4, finca registral número 157, hem trobat que:

La "Comunidad Religiosa de los Frailes Menores Capuchinos de la Provincia de Cataluña" recibió de la Heredad llamada Ponsich (o Ponsic) aproximadamente trescientas cuarteras de tierra, equivalentes a SETENTA Y TRES HECTAREAS; DIECISEIS AREAS Y CUARENTA Y TRES centiáreas, en su mayor parte plantada de viña y el resto parte bosque, parte saucedada y la menor parte tierra campa.

Que la inscripción de donación fue practicada con el pacto siguiente:

La comunidad donataria "La Comunidad Religiosa de los Frailes Menores Capuchinos de la Provincia de Cataluña" recibe la finca donada, registral 157, con el objeto de construir en la misma una Iglesia y Seminario de la Orden Capuchina y demás fines funcionales de la misma. En el caso de que, por cualquier circunstancia, voluntaria o forzosa, la Orden Capuchina tuviera que abandonar la finca donada, hará transito, en tal caso, a la obra Religiosa-docente o Religiosa benéfica, que libremente determine el Muy Reverendo Padre Provincial de los frailes Menores Capuchinos de Cataluña, previo informe o asesoramiento del Excelentísimo y Reverendísimo Señor Obispo de Barcelona.

D'aquesta font s'interpreta que existeix un pacte entre els antics propietaris (Heredad llamada Ponsich) i els Frares, que els obligava en cas d'abandó de la finca (voluntària o forçada) a una única finalitat: una obra religiosa (docent o benèfica). Cosa que queda entredit en l'aprovació del conveni urbanístic entre l'Ordre dels Frares Menors Caputxins de Catalunya i l'ajuntament de Sant Quirze del Vallès i també en el Pla especial de Can Ponsic, que contempla un sector residencial (uni i plurifamiliar), dotacions públiques i un sector de dotacions privades.

5.6. El planejament urbanístic

La població de Sant Quirze del Vallès ha experimentat un creixement espectacular. L'any 1996 estaven censats 9.900 habitants i en l'actualitat ja s'arriben als 17.000. En els estudis de l'avanç del Pla General d'Ordenació Urbana del municipi de Sant Quirze del 2000 es van fixar com a paràmetres de creixement uns màxims per l'any 2006 de 14.550 habitants i per l'any 2016, 18.050 habitants. Aquest mateix document alerta del perill que representa aquest creixement a l'hora de preservar el corredor verd de l'execució dels plans parcials de Can Llobateras, el Castellet i Castelltort. En aquell moment no estava prevista la urbanització de Can Ponsic.

El planejament urbanístic vigent, fa un canvi important en la requalificació de la zona passant de ser equipament supramunicipal (sòl públic) a sòl privat per l'ús residencial, dotacions privades (usos religiosos, sanitaris i assistencials) i dotacions públiques com a equipaments municipals i vials.

La Comissió d'Urbanisme de Barcelona va suspendre l'aprovació definitiva del Pla General condicionant-la a alguns aspectes preceptius, entre els quals cal destacar, aspectes sobre la preservació de Can Ponsic i fa emergir la necessitat de pactar amb la propietat privada, un conveni on es recullin els usos i els aprofitaments.

El Pla Especial de Can Ponsic consta de 71.507'50 m² de dotacions públiques (aconseguides a partir de la cessió que fan els frares Caputxins a l'ajuntament de Sant Quirze del Vallès) i que inclou l'entorn de la masia de Can Ponsic que en el futur es preveu sigui **un parc urbà**, el Parc de la Riera; 20.282'41 m² de la Residència Asís; 102.005'98 m² de dotacions privades amb ús **preferent** assistencial, sanitari i religiós i 27.780'01 m² sector residencial privat, **amb vivendes unifamiliars i plurifamiliars**.

El Pla preveu un vial de circumval·lació que a pesar de que el Conveni especifica que tindrà unes condicions d'acabament d'acord amb les característiques de l'entorn, el Pla especial el dibuixa amb una secció d'11'50 metres (amb un carril bici) que passa gairebé per sobre de la Riera i del jaciment arqueològic.

L'informe mediambiental del Pla Especial (signat pel mateix arquitecte que redacta el Pla) considera que els polígons d'equipament públic i residencial estan situats dins la trama urbana de Sant Quirze del Vallès, amb nul·la incidència ambiental. L'Informe manifesta la inexistència d'àrees forestals a la zona que permetin l'existència de fauna preservable i declara que el terreny té les condicions idònies per la seva urbanització. Considera que els prats i els camps són erms, no rendibles econòmicament i fora de l'àmbit d'actuació. I en el projecte d'urbanització només considera dues mesures: no modificar el curs natural de les rieres i potenciar la vegetació de les seves ribes.

5.7. Plànol aeri de situació

¡Error!

6. PROPOSTA

6.1. Una protecció més àmplia al planejament

En aquest apartat es posa en relleu la necessitat d'utilitzar tots els instruments del planejament urbanístic i territorial a l'abast per tal de protegir l'àmbit de Can Ponsic considerant els tres eixos vertebradors del seu patrimoni: biològic - paisatgístic, històric - cultural i social.

A l'espera de l'aprovació de l'ordenament territorial de la Regió Metropolitana de Barcelona que condicionarà tot el planejament urbanístic de la zona, proposem que es doti d'una figura de protecció –la més elevada possible– dins del Pla General d'Ordenació Urbana de Sant Quirze del Vallès. D'aquesta manera s'aconseguiria una protecció efectiva i una gestió local.

Cal delimitar, preservar i gestionar l'àrea compresa per aquest espai dins d'un marc normatiu eficaç que garanteixi en el futur, la diversitat biològica, paisatgística, històrica, cultural i social.

Per ordenar i gestionar el "Projecte Agroforestal de Can Ponsic o dels Aiguamolls de Sant Quirze del Vallès" és ineludible conèixer l'espai físic d'aplicació. Aquest espai es pot apreciar en la fotografia aèria, però la seva delimitació seria objecte d'un estudi més acurat. El Projecte definitiu especificaria la delimitació exacta.

6.2. Una gestió integral dels espais

La gran diversitat d'espais que comprenen l'àrea anomenada de Can Ponsic, és tan rica i variada que fa imprescindible que la seva protecció i gestió sigui "integral".

No és arbitrària la situació del conjunt arqueològic. És evident que els nostres avantpassats situaren la seva Balma en una zona elevada, i des d'aquest punt estratègic dominaven els antics aiguamolls, lloc en el qual hi caçaven, pescaven o recollien fruits i plantes.

Tanmateix, en una època molt més recent, les antigues masies de Can Ponsic i/o Can Pallàs es varen construir en llocs on la natura afavoria els conreus i la disponibilitat d'aigua potable, gràcies a les fonts i brolladors naturals que existeixen a la zona.

Emergeixen de nou les interaccions i sinèrgies entre els aspectes naturals, culturals i socials i la fisonomia del paisatge.

Per tal d'assolir els objectius proposats, s'hauria d'articular una estratègia que tingui en compte:

- L'inventari i catalogació dels conjunts i sistemes que conformen el patrimoni global.
- Dotar d'un marc jurídic que garanteixi el seu present i futur, classificant les àrees segons la normativa bàsica associada: forestal, fluvial, etc.
- Regulació de l'ús. Compatibilitzar l'ús lúdic i social amb les garanties necessàries e imprescindibles de conservació i protecció de tots els espais o àrees.
- Dotar una xarxa de mobilitat interna que defineixi i reguli els camins i accessos, mitjançant passarel·les i camins condicionats amb senyalitzacions, evitant així l'ús de vehicles rodats en favor de una mobilitat lúdica amb bicicleta o a peu pels camins d'interès cultural i naturalístic.
- Donar a conèixer el patrimoni que abasta el projecte mitjançant enllaços amb senders naturals o amb rutes per conèixer el poblament neolític de la comarca.
- Potenciar la participació ciutadana en la preservació, manteniment i restauració de tots els conjunts dels sistemes que integren el projecte.
- Elaboració i posada en marxa d'un programa de captació i formació de voluntariat per donar suport i continuïtat a tot el projecte. Les tasques a desenvolupar per part del voluntariat poden ser molt variades: tasques de formació i guiatge cultural, neteja i condicionament dels camins, de seguiment de paràmetres bàsics de la qualitat dels torrents i dels aiguamolls, etc.
- Pla de gestió i millora forestal
- Sistema d'alerta del perill d'inundacions i pla d'emergència.
- Programa de regulació de les activitats cinegètiques.

6.2.1. La gestió dels espais naturals

Les àrees definides com a espais naturals s'haurien de gestionar des de la perspectiva de la conservació i augment de la diversitat:

- Programa de conservació de la biodiversitat i de seguiment de la biodiversitat. Realització d'un seguiment periòdic de l'evolució de les poblacions o dels diferents ecosistemes naturals basats principalment en la monitorització de paràmetres o de les poblacions d'espècies bioindicadors.
- Programa de conservació i estudi permanent de la connectivitat de la via verda Sant Llorenç – Collserola.
- Promoure la creació de passos de fauna en les infraestructures viàries properes a l'àrea de Can Ponsic.
- Programa de gestió de les línies elèctriques per motius de:
 - Impacte paisatgístic.
 - Mortalitat per electrocució o col·lisió de moltes espècies d'aus.

6.2.1.1. Aiguamolls de Can Ponsic i/o Can Pallàs

El seu objectiu principal és la conservació i recuperació de les espècies associades als medis aquàtics. Per tal d'assolir aquests objectius les actuacions més destacades són:

- Recuperació dels antics aiguamolls de Can Ponsic i/o de Can Pallàs amb l'extracció de runes i terres per donar pas a l'entrada lliure de l'aigua dels aqüífers existents.
- Recuperació de la vegetació aquàtica autòctona. Cal destacar que la balca era la planta més abundant abans de la seva dessecació.
- Afavoriment com àrea d'hivernada pels ocells i de descans i alimentació de les aus en el seu pas migratori.
- Afavoriment de la fauna associada als mitjans aquàtics com aus, amfibis i rèptils.
- Realització de senders interpretatius i d'observació de la natura.
- Instal·lació de punts d'observació de la natura.
- Crear una escola de natura "viva" per la ciutadania.

6.2.1.2. Torrent de la Betzuca i Bosc de Ribera

El seu objectiu principal és la conservació de les espècies associades als medis aquàtics i el manteniment de la connectivitat biològica entre els dos espais PEIN de Sant Llorenç - Collserola. Per tal d'assolir aquests objectius les actuacions més destacades són:

- Afavorir la recuperació del bosc de ribera i de les formacions de vegetació helofítica.
- Recuperació de la llera del riu.

- Gestionar el bosc de ribera sota criteris de respecte a la diversitat florística i faunística. En aquest sentit, cal remarcar la importància dels arbres i branques mortes, les quals són refugi d'ocells i d'invertebrats.
- Creació d'un programa de conservació de la qualitat del medi fluvial, del funcionament del cicle de l'aigua i del seu nivell d'erosió.
- Reduir la pol·lució de l'aigua fluvial fent un control exhaustiu dels possibles abocadors d'aigües residuals o contaminades.
- Creació de grups de treball amb persones voluntàries que vulguin adoptar trams del torrent per vetllar la seva biodiversitat i qualitat (mitjançant la Fundació Projecte Rius).

6.2.1.3. Prats naturals

Els objectius principals són:

- Declaració d'un espai periurbà d'interès especial.
- Preservar les comunitats biològiques de la plana.
- Preservar totes les espècies autòctones de la plana.
- Recuperar i protegir les poblacions d'espècies amenaçades o amb problemes de conservació.
- Potenciar molt especialment la cria i nidificació del mussol comú com a símbol viu del municipi.
- Conservar les àrees claus per la continuïtat de les poblacions de les entitats biològiques.
- Reduir els efectes sobre la connectivitat biològica de les àrees urbanes i infraestructures viàries.
- Reduir els efectes de tot fenomen que perjudiqui a les espècies florístiques: incendis, pèrdua de marges i erms, ús d'herbicides, ús d'insecticides, introducció d'espècies exòtiques, etc.
- Pal·liar els efectes que perjudiquin a les espècies faunístiques: cacera, biocides, mortalitat en vies de comunicació i línies elèctriques, pèrdua d'hàbitat, ...

6.2.1.4. Camps de conreu

Els objectius principals són:

Ecològics:

- Conservació de les espècies associades als conreus.
- Realització d'una agricultura més sostenible o conreu ecològic en el territori, afavorint la diversitat de conreu tradicional i la rotació de cultius no llenyosos.
- Ús racional de l'aigua. Afavorir un sistema de conreu més adient amb la nova cultura de l'aigua.
- No utilització de pesticides i reducció de l'ús de biocides, donant pas a la utilització de mètodes de controls i adobs d'origen biològic més respectuosos amb el medi ambient.

- Manteniment de marges i boscos de galeria:
 - Per controlar el processos erosius causats per l'aigua de la pluja.
 - Per interceptar l'escolament de nitrats i fòsfor que poden generar eutrofització si acaben arribant als aqüífers, als aiguamolls o al curs fluvial.
 - Els marges de conreus es poden fer amb arbustos i arbres fruiters, esdevenint una font d'aliment per a la fauna.

Socials:

- Manteniment de petits horts per a persones grans com funció social i tradicional.

Les àrees de bosc incloses o immediates a la zona anomenada Can Ponsic, s'hauran de gestionar amb criteris de respecte a la diversitat vegetal i faunística.

6.2.2. La gestió del espais històrics i dels espais socials

Aquest eix pretén desenvolupar els potencials patrimonials, educatius, turístics i de lleure.

És una aposta pels valors propis del municipi i una eina per lluitar contra la deslocalització cultural que caracteritza la nostra societat. Sant Quirze ha estat humanitzat des de la prehistòria, i per tant, ha estat escenari de moltes cultures que hi han deixat empremta.

Malauradament, tots el jaciments arqueològics descoberts a Sant Quirze del Vallès han desaparegut, alguns d'ells després de ser documentats en una excavació arqueològica d'urgència, a excepció de la Balma Neolítica de Can Pallàs que encara roman en el seu lloc d'origen. És doncs, plenament necessari destacar la rellevància d'aquest patrimoni i establir unes directrius d'integració paisatgística en el seu entorn.

Així, s'ha de permetre a la ciutadania a exercir el seu dret al coneixement i a la formació sobre la història i els valors ecològics del municipi en el que viu.

Per donar resposta a aquestes necessitats els objectius estratègics són:

- Protegir i divulgar el patrimoni natural, històric, arqueològic, antropològic i social de Can Ponsic.
- Definir els equipaments: centre d'Informació, de documentació, ...
- Desenvolupar i integrar totes les àrees en itineraris interpretatius interconnectats.
- Ser una eina per a les escoles. Donar a conèixer als nens del poble que viuen en un municipi ric patrimonialment, creant nexes d'unió i d'identificació amb els seus orígens.
- Articular les potencialitats turístiques amb el seu valor paisatgístic.

6.2.2.1. Conjunt Arqueològic de la Balma Neolítica de Can Pallàs.

Els objectius principals són:

- Avaluar l'estat de conservació actual.
- Recuperació i rehabilitació de la Balma Neolítica de Can Pallàs.
- Integració del conjunt arqueològic dins del paisatge dels aiguamolls amb un sender interpretatiu.
- Protegir i divulgar el patrimoni històric i arqueològic.
- Articular les potencialitats culturals e històriques.

6.2.2.2. Font de la Riba

Els objectius principals són:

- Avaluar l'estat de conservació actual.
- Recuperació i rehabilitació de la Font de la Riba.
- Integració de la Font de la Riba dins del paisatge dels aiguamolls sent un punt de trobada social i de passeig.

6.2.2.3. Masia de Can Ponsic

Els objectius principals són:

- Recuperació de la masia de Can Ponsic com a Centre d'Interpretació de la Natura i d'Educació Ambiental.
- Realització de tallers i activitats relacionades amb la natura i el mediambient.
- Exposicions permanents i itinerants relacionades amb la natura o altres temes vinculats amb el "Projecte Agroforestal de Can Ponsic o dels Aiguamolls de Sant Quirze del Vallès".
- Ubicar les seus d'associacions vinculades amb temes relacionats amb el "Projecte Agroforestal de Can Ponsic o dels Aiguamolls de Sant Quirze del Vallès".
- Manteniment de la masia com valor patrimonial arquitectònic del municipi.
- Potenciar les espècies vinculades a les cases de pagès, com per exemple els mussols i les orenetes.

6.3. La gestió econòmica i financera

És evident que per dur a bon terme qualsevol projecte s'ha de tenir en compte els recursos financers necessaris per:

- Recuperar i rehabilitar els hàbitats i tots els sectors integrants, i
- Mantenir viable la continuïtat del projecte per a futures generacions.

El "Projecte Agroforestal de Can Ponsic o dels Aiguamolls de Sant Quirze del Vallès" va sorgir de la necessitat d'una part de la ciutadania de recuperar i mantenir el mosaic paisatgístic de l'àrea anomenada Can Ponsic, com a lloc d'esbarjo i contrapunt de l'entorn urbà en el que vivim. Afegint així, al valor ambiental el valor històric, cultural i agrícola del municipi.

El grup impulsor del projecte, actualment membres de l'associació "Sant Quirze del Vallès Natura", conscients dels problemes econòmics que el municipi pateix, no van oblidar els aspectes del seu finançament alhora de plantejar com definien el projecte.

6.3.1. Recuperació de l'hàbitat natural

La recerca dels compromisos de participació i finançament per part d'entitats d'iniciativa privada és una solució possible per finançar la recuperació dels hàbitats dels aiguamolls, del bosc de ribera, els itineraris d'interès natural, els observatoris d'aus, etc. Durant el mes d'abril del 2004 l'Associació va iniciar les converses amb la Fundació Territori i Paisatge (Caixa Catalunya) i posteriorment amb l'Ajuntament de Sant Quirze del Vallès per finançar la recuperació dels aiguamolls i dels hàbitats naturals del seu entorn. Es va perfilar la possibilitat de signar un Conveni de col·laboració a tres bandes entre l'Ajuntament de Sant Quirze del Vallès, la Fundació Territori i Paisatge i l'associació Sant Quirze del Vallès Natura. Les negociacions d'aquest conveni, en el moment de redacció d'aquest document, estan aturades.

6.3.2. Recuperació de la Masia de Can Ponsic

L'associació "Sant Quirze del Vallès Natura" pot contribuir en la recerca del finançament necessari per la recuperació i rehabilitació de la masia de Can Ponsic, com a centre d'interpretació de la natura i d'educació ambiental. Un dels objectius de l'associació és precisament l'educació ambiental i es pot comprometre a realitzar activitats, tallers, exposicions, etc. i demanar subvencions a les administracions per tal d'aconseguir una programació estable i atractiva per a tothom i es faci d'acord uns criteris de qualitat. L'associació, un cop rehabilitat Can Ponsic, pot valorar la possibilitat d'atendre al públic dins la franja horària d'obertura de l'equipament, sempre hi quan s'efectuï el trasllat de la seva seu social a Can Ponsic.

Tanmateix, es convidarà a qualsevol entitat del municipi amb activitats relacionades i compatibles amb l'esperit del "Projecte Agroforestal de Can Ponsic

o dels Aiguamolls de Sant Quirze del Vallès”, a participar i compartir l’espai de la masia de Can Ponsic.

6.3.3. Recuperació i rehabilitació del Conjunt Arqueològic de la Balma de Can Pallàs

Seria possible a través de la sol·licitud d’ajuts i subvencions pel desenvolupament de projectes de recerca d’abast comarcal, tal i com s’ha dut a terme en altres ocasions.

6.3.4. Manteniment i Gestió de tot el Projecte Integral. Fons públic i privats

Al ser un Projecte que sens dubte duu a una millora patrimonial i de qualitat de vida als ciutadans que formen part del municipi, l’administració corresponent hauria de destinar un percentatge dels ingressos municipals pel manteniment de l’espai esmentat.

Cal recordar que les gestions dels espais oberts, fets amb paràmetres ambientals, són molt menys costosos que qualsevol altre model d’ús social de l’espai.

Es proposa la creació d’un òrgan gestor del projecte, possiblement una Fundació, els fons de la qual podrien ser els pilars fonamentals per mantenir el patrimoni que engloba l’esmentat projecte.

Per complementar el finançament del “Projecte Agroforestal de Can Ponsic o dels Aiguamolls de Sant Quirze del Vallès” caldria finalment cercar el suport econòmic de la societat civil a través d’un projecte de patrocinadors privats. Cal no oblidar que Sant Quirze del Vallès és una àrea econòmicament important del Vallès Occidental i amb un nombre creixent de fundacions i entitats que treballen en la defensa del medi ambient. Aquest programa, doncs, pot esdevenir estratègic alhora de completar el suport financer del projecte.

Cal fer esment a la importància de la creació d’un equip de voluntaris que donin suport des de diferents àmbits al projecte.

6.3.5. Propietaris actuals dels terrenys

La propietat actual dels terrenys (segons informació facilitada pel propi Ajuntament de Sant Quirze del Vallès l’abril de 2004) és de l’Ajuntament i de l’Ordre dels Frares Menors Caputxins de Catalunya.

Cal esmentar que totes les negociacions i reunions per la viabilitat i compromís per dur a bon terme el “Projecte Agroforestal de Can Ponsic o dels Aiguamolls de Sant Quirze del Vallès”, han estat sempre amb l’Ajuntament de Sant Quirze del Vallès, en nom dels dos propietaris dels terrenys.

Propietat de l'Ajuntament de Sant Quirze del Vallès:

Donat que l'Ajuntament va adquirir el sòl per destinar-lo a equipaments i usos de domini públic i per cessió gratuïta, no seria el "Projecte Agroforestal de Can Ponsic o dels Aiguamolls de Sant Quirze del Vallès" una molt bona proposta per la millora del domini públic?

Propietat de l'Ordre dels Frares Menors Caputxins de Catalunya:

Possibles solucions:

Per a la construcció de les dotacions privades d'ús preferentment assistencial i religiós, proposem:

- Convidar-los a integrar l'edificació al "Projecte Agroforestal de Can Ponsic o dels Aiguamolls de Sant Quirze del Vallès", amb criteris de compactació urbanística i de sostenibilitat en la construcció i l'ús dels edificis. Això els hi repercutirà directament en un estalvi de terreny i de costos econòmics tant a curt com a llarg termini, i farà un projecte més integrat a les característiques patrimonials de l'entorn.
- Dotar altres terrenys per a la construcció dels esmentats edificis que no disposin de la mateixa vàlua patrimonial biològica i paisatgística. Per dur a bon terme aquesta proposta és imprescindible la implicació de l'Ajuntament de Sant Quirze del Vallès, per buscar, dotar i potser requalificar uns altres terrenys que per no tenir la mateixa vàlua patrimonial, la seva construcció seria idònia.

7. CONCLUSIONS

L'àmbit que ens ocupa, és realment valuós, tant en sí mateix com respecte el seu context comarcal i metropolità. En ell convergeixen dos connectors de la Via Verda entre la Sant Llorenç del Munt i L'Obac amb la serra de Collserola d'un cantó i de l'altra amb el Besòs i la Mediterrània, i un pas de Ruta Migratòria de les aus.

És també un àmbit extremadament vulnerable. Les tendències territorials actuals a la Plana del Vallès n'evidencien la seva fragilitat: tant pel que fa al consum exacerbada de sòl per l'ús residencial difós, com pel risc irreversible de la fragmentació entre els espais naturals i les conseqüències sobre l'empobriment de les espècies i la pèrdua de la biodiversitat. S'hi afegeix la precarietat en la que es troben els espais naturals de la Plana del Vallès, respecte ordres i directives de protecció i la percepció àmplia que té la població respecte el risc de pèrdua d'aquest espai.

A més de la protecció a través del planejament proposem fórmules de gestió local, on la societat civil hi tingui un paper destacat. Un òrgan mixte de gestió entre l'administració i l'Associació, possiblement una Fundació. Un centre d'informació i d'educació ambiental que podria ser el referent de tota la Via Verda entre Sant Llorenç del Munt i la Serra de Collserola, amb una programació d'activitats d'educació ambiental de qualitat, adreçada als ciutadans del municipi però també a la gent de la rodalia. Una xarxa de custòdia d'aquest espai, articulada a través d'entitats i associacions del municipi, fent apadrinaments de les diverses zones i una xarxa de voluntaris ambientals.

Tenim en contra les inèrcies del planejament urbanístic del municipi, l'ànsia especuladora, els punts negres sobre l'herència de la propietat, el Pla especial sense cap mena de consideració sobre els valors naturals, ecològics, paisatgístics, històrics, culturals i socials.

Tenim a favor els criteris ambientals que dicta la Llei d'Urbanisme, els estudis del Pla territorial parcial de la Regió Metropolitana, els estudis del Projecte de l'Anella Verda, les resolucions del Parlament sobre la Via Verda, l'Observatori del Paisatge Català i la futura llei sobre el Paisatge...

Però el que tenim més a favor és la gent. Les 5.506 persones que en poc menys d'un mes han signat l'adhesió al Projecte de recuperació dels aiguamolls i de la zona agroforestal de Can Ponsic. Tenim el suport i el compromís dels 150 socis que ja formen part de l'associació Sant Quirze del Vallès Natura, que es va legalitzar a l'agost del 2004.

I sobretot, el que tenim es ganes de despertar la sensibilitat dels nostres governants per fer comprendre que el progrés és compatible amb la preservació del patrimoni natural, històric i social. Només si ho fem plegats, trobarem la manera d'aconseguir-ho.

Annex 1. Legislació sobre la protecció d'espècies

Les espècies d'animals i plantes es troben protegides segons normatives internacionals, Decrets i Ordres, que fan les proteccions concretes.

En el nostre cas ens trobem amb la Llei de Caça, la de Pesca Fluvial, la Llei Forestal, la Llei d'Espais Naturals i els Convenis Internacionals, dels quals han sorgit les disposicions següents:

Catalunya (C)

- Llei 3/88 de 04 de març, de protecció dels animals. Espècies protegides de fauna salvatge autòctona (DOGC 967)
- Decret 148/92 de 9 de juny, pel qual es regulen les activitats fotogràfiques, científiques i esportives que poden afectar a les espècies de la fauna salvatge. Espècies sensibles. (DOGC 1618 de l'any 1.992)
- Llei 22/2003 de 04 de juliol, de protecció dels animals que deroga en part la Llei 3/88 (BOE 189)

Estat espanyol (E)

- Reial Decret 3181/1980 de 30 de desembre (MAPA), i es dicten normes complementàries per assegurar l'efectivitat de la protecció (BOE 56, 6-3-81)
- Reial Decret 439/90 de 30 de març, pel qual es regula el Catàleg Nacional d'espècies Amenaçades. Espècies d'interès especial. (BOE 82)
- Reial Decret 3091/1982, de 15 d'octubre (MAPA) sobre la protecció d'espècies amenaçades de la flora salvatge (BOE 280,23-11-82)
- Reial Decret 1497/1986, de 6 de juny (MAPA), pel qual s'estableixen normes de coordinació per a la conservació d'espècies de la fauna i els seus hàbitats, ampliant-se la llista d'espècies protegides a tot el territori nacional (BOE 173,21-7-86)
- Llei 4/1989, sobre la conservació dels espais naturals i de flora i fauna salvatge. S'exposa un Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades, incloent les espècies que precisen una posada en marxa, per part de les administracions públiques, de mesures que garanteixin la seva conservació.

Internacional (I)

- Conveni de Bonn. Text corregit de la Convenció sobre Espècies Migradores d'Animals Silvestres feta a Bonn el 23 de juliol de 1979 segons acord de les parts de 13 de setembre de 1991. Espècies que han de ser objecte d'acords internacionals. (BOE 259 de l'any 1985)
- Instrument de ratificació del Conveni relatiu a la conservació de la vida salvatge i el medi natural europeu, fet a Berna el 19 de setembre de 1979 (BOE 235,1-10-86). Annexos 2 i 3 del Conveni de Berna, ja actualitzats, segons l'ampliació aprovada pel Comitè permanent (Estrasburg, 8-11 desembre 1987). Espècies de fauna estrictament protegides. (BOE 136 de l'any 1988)
- Directiva 79/409 del 2 d'abril, relativa a la conservació de les aus silvestres. Espècies objecte de mesures de conservació especial del seu hàbitat. (DOCE L-103 de 25 d'abril de l'any 1979)

-
- CITES Conveni sobre el Comerç Internacional d'Espècies amenaçades de fauna i flora silvestres, fet a Washington, el 3 de març de 1973. Annexos I, II i III, vàlids a partir del 18 de gener de 1990. (BOE 16 de l'any 1991)
 - Reglament 1626/94 pel qual s'estableixen determinades mesures tècniques de conservació dels recursos pesquers al Mediterrani (DOCE L 171/1 de 6 de juliol de l'any 1994)

Annex 2: Catàleg d'espècies faunístiques i vegetals

A continuació presentem un catàleg que conté la totalitat de les espècies observades a l'àrea descrita de Sant Quirze del Vallès, classificades per ordre alfabètic.

Aquest catàleg no es exhaustiu, per tant es molt possible la existència de mes espècies en aquesta àrea, que encara no han estat detectades.

Protecció (P). fa referència a la disposició de protecció de cada espècie.

Ocells: **S** Sedentaris, **E** estivals, **H** hivernants, **M**, en pas migratori, **D**, divagants.

Nom comú / Científic	S	E	H	M	D	Protecció
Abellerol / <i>Merops apiaster</i>		E				CEI
Àguila Marcenca / <i>Circaetus gallicus</i>		E				CEI
Aligot comú / <i>Buteo buteo</i>	S					CEI
Aligot vesper / <i>Pernis apivorus</i>					D	CEI
Ànec Collverd / <i>Anas Platyhybchos</i>			H			I
Arpella Vulgar / <i>Circus aeruginosus</i>				M		CEI
Astor / <i>Accipiter gentilis</i>	S					CEI
Ballester / <i>Apus melba</i>		E				CEI
Becada / <i>Scolopax rusticola</i>			H			CI
Bernat pescaire / <i>Ardea cinerea</i>			H			CEI
Bitxac comú / <i>Saxicola torquata</i>	S					CEI
Bitxac rogenic / <i>Saxicola rubetra</i>				M		CEI
Blauet / <i>Alcedo atthis</i>					D	CEI
Bosqueta vulgar / <i>Hippolais polyglotta</i>		E				CEI
Botxí / <i>Lanius excubitor</i>	S					CEI
Bruel / <i>Regulus ignicapillus</i>	S					CEI
Cadenera / <i>Carduelis carduelis</i>	S					I
Capsigrany / <i>Lanius senator</i>		E				CEI
Cargolet / <i>Troglodytes troglodytes</i>	S					CEI

Nom comú / Científic	S	E	H	M	D	Protecció
Cigonya / <i>Ciconia ciconia</i>				M		CEI
Cogullada / <i>Galerida cristata</i>					D	CEI
Colltort / <i>Jynx torquilla</i>		E				CEI
Colom roquer / <i>Columba livia</i>		E				I
Cotorra argentina / <i>Myiopsitta monachus</i>					D	CEI
Cotxa fumada / <i>Phoenicurus ochruros</i>			H			CEI
Cruixidell / <i>Miliaria calandra</i>	S					I
Cucut / <i>Cuculus canorus</i>		E				CEI
Cucut reial / <i>Clamator glandarius</i>		E				CEI
Cuereta blanca / <i>Motacilla alba</i>	S					CEI
Cuereta groga / <i>Motacilla flava</i>		E				CEI
Cuereta torrentera / <i>Motacilla cinerea</i>	S					CEI
Duc / <i>Bubo bubo</i>					D	CEI
Durbec / <i>Cocco thraustes</i>					D	CE
Enganyapastors / <i>Caprimulgus Europaeus</i>		E				CEI
Esparver cendrós / <i>Circus pygargus</i>				M		CEI
Esparver d'estany / <i>Circus cyaneus</i>				M		CEI
Esparver Vulgar / <i>Accipiter nisus</i>	S					CEI
Esplugabous / <i>Bubulcus ibis</i>			H		D	CEI
Estornell comú / <i>Sturnus vulgaris</i>	S					-
Estornell negre / <i>Sturnus unicolor</i>			H		D	I
Faisà comú / <i>Phasianus colchicus</i>					D	I
Falciot negre / <i>Apus apus</i>		E				CEI
Falco cama-roig / <i>Falco vespertinus</i>				M		CEI
Fredeluga / <i>Vanellus vanellus</i>			H		D	I
Gafarró / <i>Serinus serinus</i>	S					I
Gaig / <i>Garrulus glandarius</i>	S					---

Nom comú / Científic	S	E	H	M	D	Protecció
Gaig blau / <i>Coracias garrulus</i>				M		CEI
Gamarús / <i>Strix aluco</i>	S					CEI
Garsa / <i>Pica pica</i>	S					---
Gavià argentat / <i>Larus cachinnans</i>	S					I
Gavina comuna / <i>Larus ridibundus</i>			H		D	CI
Gratapalles / <i>Emberiza cirius</i>	S					CEI
Griva / <i>Turdus viscivorus</i>					D	I
Guatlla / <i>Coturnix coturnix</i>		E				I
Mallerenga blava / <i>Parus caeruleus</i>	S					CEI
Mallerenga carbonera / <i>Parus major</i>	S					CEI
Mallerenga cuallarga / <i>Aegithalos caudatus</i>	S					CEI
Mallerenga emplomallada / <i>Parus cristatus</i>	S					CEI
Mallerenga petita / <i>Parus ater</i>	S					CEI
Mastegatatxes / <i>Ficedula hypoleuca</i>		E				CEI
Martinet de nit / <i>Nycticorax nycticorax</i>		E			D	CEI
Merla / <i>Turdus merula</i>	S					I
Milà negre / <i>Milvus migrans</i>				M		CEI
Mosquiter comú / <i>Phylloscopus collybita</i>			H			CEI
Mosquiter pal·lid / <i>Phylloscopus bonelli</i>		E				CEI
Mussol banyut / <i>Asio otus</i>					D	CEI
Mussol comú / <i>Athene noctua</i>	S					CEI
Òliba / <i>Tyto Alba</i>					D	CEI
Oreneta cua-rogenca / <i>Hirundo daurica</i>					D	CEI
Oreneta comuna / <i>Hirundo rustica</i>		E				CEI
Oreneta cuablanca / <i>Delichon urbica</i>		E				CEI
Oreneta de ribera / <i>Riparia riparia</i>		E				CEI
Oriol / <i>Oriolus oriolus</i>		E				CEI

Nom comú / Científic	S	E	H	M	D	Protecció
Papamosques gris / <i>Muscicapa striata</i>		E				CEI
Pardal comú / <i>Passer domesticus</i>	S					-
Pardal de bardissa / <i>Prunella modularis</i>	S					CEI
Pardal xarrec / <i>Passer montanus</i>	S					I
Passerell comú / <i>Carduelis cannabina</i>	S					I
Perdiu roja / <i>Alectoris rufa</i>	S					I
Picot garser gros / <i>Picoides major</i>	S					CEI
Picot verd / <i>Picus viridis</i>	S					CEI
Pinsà borroner / <i>Pyrrhula pyrrhula</i>					D	CEI
Pinsà comú / <i>Fringila coelebs</i>	S					CEI
Pit-roig / <i>Erithacus rubecula</i>	S					CEI
Polla d'aigua / <i>Gallinula chloropus</i>	S					I
Puput / <i>Upupa epops</i>	S					CEI
Raspinell comú / <i>Certhia brachydactyla</i>	S					CEI
Rossinyol bord / <i>Cettia cetti</i>	S					CEI
Rossinyol comú / <i>Luscinia megarhynchos</i>		E				CEI
Siboc / <i>Caprimulgus ruficollis</i>					D	CEI
Sit negre / <i>Emberiza cia</i>					D	CEI
Tallareta cuallarga / <i>Sylvia undata</i>	S					CEI
Tallarol capnegre / <i>Sylvia melanocephala</i>	S					CEI
Tallarol de casquet / <i>Sylvia atricapilla</i>	S					CEI
Tallarol de garriga / <i>Sylvia cantillans</i>		E				CEI
Tallarol Gros / <i>Sylvia borin</i>		E				CEI
Titella / <i>Anthus pratensis</i>			H			CEI
Tord / <i>Turdus philomelos</i>	S					I
Tórtora comuna / <i>Streptopelia turtur</i>		E				I
Tórtora turca / <i>Streptopelia decaocto</i>	S					CI

Nom comú / Científic	S	E	H	M	D	Protecció
Trencapinyes / <i>Loxia curvirostra</i>					D	CEI
Torlit / <i>Burhinus oedicephalus</i>				M		CEI
Trist / <i>Cisticola juncidis</i>					D	CEI
Tudó / <i>Columba palumbus</i>	S					-
Verdum / <i>Carduelis chloris</i>	S					I
Xoriguer comú / <i>Falco tinnunculus</i>	S					CEI
Xot / <i>Otus scops</i>		E				CEI

Amfibis

Nom comú / Científic	Protecció
Granota comuna / <i>Rana Perezi</i>	I
Gripau comú / <i>Bufo bufo</i>	CI
Gripau corredor / <i>Bufo calamita</i>	CEI
Gripau d'esperons / <i>Pelobates cultripes</i>	CEI
Gripauet / <i>Pelodytes punctatus</i>	CEI
Reineta / <i>Hyla meridionalis</i>	CI
Salamandra / <i>Salamandra salamandra</i>	CI
Tòtil / <i>Alytes obstetricans</i>	CEI
Tritó Jaspiat / <i>Triturus marmoratus</i>	CEI

Rèptils

Nom comú / Científic	Protecció
Colobra de collar / <i>Natrix natrix</i>	C E I
Colobra llisa meridional / <i>Coronella girondica</i>	C E I
Dragó comú / <i>Tarentola mauritanica</i>	C E I
Llangardaix ocel·lat / <i>Lacerta lepida</i>	C I
Sargantana cendrosa / <i>Psammodromus hispanicus</i>	C E I
Sargantana cuallarga / <i>Psammodromus algirus</i>	C E I
Sargantana de paret / <i>Podarcis muralis</i>	C E I
Sargantana ibèrica / <i>Podarcis hispanica</i>	C E I
Serp blanca / <i>Elaphe scalaris</i>	C E I
Serp d'aigua / <i>Natrix maura</i>	C E I
Serp de ferradura / <i>Coluber hippocrepis</i>	C E I
Serp verda / <i>Malpolon monspessulanus</i>	C I
Vidriol / <i>Anguis fragilis</i>	C E I

Mamífers

Nom comú / Científic	Protecció
Eriçó comú / <i>Erinaceus europaeus</i>	C I
Conill / <i>Oryctolagus cuniculus</i>	----
Esquirol / <i>Sciurus vulgaris</i>	I
Fagina / <i>Martes foina</i> ^(*)	I
Geneta / <i>Genetta genetta</i> ^(*)	I
Guineu / <i>Vulpes vulpes</i>	----
Mostela / <i>Mustela Nivales</i>	I
Musaranya comuna / <i>Crocidura russula</i>	I
Musaranya nana / <i>Suncus etruscus</i>	I
Musaranya dels jardins / <i>Crocidura suaveolens</i>	I
Rata Comuna / <i>Rattus norvegicus</i>	----
Rata de camp / <i>Rattus rattus</i>	----
Ratolí cassola / <i>Mus musculus</i>	----
Ratolí de bosc / <i>Apodemus sylvaticus</i>	----
Ratolí de camp / <i>Mus spretus</i>	----
Rat-penat dels graners / <i>Eptesicus seritinus</i>	C E I
Rata-pinyada comuna / <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	C E I
Senglar / <i>Sus scrofa</i> ^(*)	I
Teixó / <i>Meles meles</i>	I

^(*) La fagina, la geneta i el senglar no hi viuen habitualment en aquesta àrea, malgrat que de tan en tant es troben rastres del seu pas, donat que utilitzen aquesta àrea com a connector biològic, per tant, cal suposar que si es duu a terme una recuperació d'aquests hàbitats molt possiblement tornarien a haver poblacions estables dels mateixos.

Papallones

Les papallones són molt sensibles als canvis que pugui experimentar la composició i l'estructura de la vegetació, per tant són molt bones indicadores dels ecosistemes terrestres.

Dins de les papallones enregistrades a l'àrea de Can Ponsic, troben la "Euphydryas aurinia", la qual rep protecció per la següent llei autonòmica i normativa internacional:

- Llei 3/88 de 04 de març, de protecció dels animals. Espècies protegides de fauna salvatge autòctona (DOGC 967)
- Instrument de ratificació del Conveni relatiu a la conservació de la vida salvatge i el medi natural europeu, fet a Berna el 19 de setembre de 1979 (BOE 235,1-10-86). Annexos 2 i 3 del Conveni de Berna, ja actualitzats, segons l'ampliació aprovada pel Comitè permanent (Estrasburg, 8-11 desembre 1987). Espècies de fauna estrictament protegides. (BOE 136 de l'any 1988)

Ropalòcers (Papallones diürnes)

Nom Científic
<i>Aglais urticae</i>
<i>Aporia crataegi</i>
<i>Aricia cramera</i>
<i>Brintesia circe</i>
<i>Cacyreus marshalli</i>
<i>Callophrys rubi</i>
<i>Carcharodus alceae</i>
<i>Carcharodus boeticus</i>
<i>Charaxes jasius</i>
<i>Coenonympha pamphilus</i>
<i>Colias alfacariensis</i>
<i>Colias crocea</i>
<i>Cynthia cardui</i>

Nom Científic
<i>Erynnis tages</i>
<i>Euchloe crameri</i>
<i>Euphydryas aurinia</i>
<i>Glaucopsyche melanops</i>
<i>Gonepteryx cleopatra</i>
<i>Gonepteryx rhamni</i>
<i>Hipparchia fagi</i>
<i>Inachis io</i>
<i>Iphiclides podalirius</i>
<i>Lampides boeticus</i>
<i>Lasiommata megera</i>
<i>Leptidea sinapis</i>
<i>Leptotes pirithous</i>
<i>Libythea celtis</i>
<i>Limenitis reducta</i>
<i>Lycaena paleas</i>
<i>Maniola jurtina</i>
<i>Melanargia lachesis</i>
<i>Melanargia occitanica</i>
<i>Melitaea didyma</i>
<i>Neozephyrus quercus</i>
<i>Ochlodes venatus</i>
<i>Papilio machaon</i>
<i>Pararge aegeria</i>
<i>Pieris brassicae</i>
<i>Pieris mannii</i>
<i>Pieris napi</i>

Nom Científic
<i>Pieris rapae</i>
<i>Polygonia c-album</i>
<i>Polyommatus bellargus</i>
<i>Polyommatus icarus</i>
<i>Pontia daplidice</i>
<i>Pyrgus armoricanus</i>
<i>Pyrgus carthami</i>
<i>Pyronia bathseba</i>
<i>Pyronia cecilia</i>
<i>Thymelicus acteon</i>
<i>Vanessa atalanta</i>

Heteròcers (Papallones nocturnes)

Nom Científic
<i>Acontia lucida</i>
<i>Agrochola lychnidis</i>
<i>Agrotis exclamationis</i>
<i>Agrotis puta</i>
<i>Amphipyra pyramidea</i>
<i>Arctia villica</i>
<i>Aspitates ochrearia</i>
<i>Athetis hospes</i>
<i>Autographa gamma</i>
<i>Catocala elocata</i>
<i>Cerura iberica</i>
<i>Clostera curtula</i>
<i>Dendrolimus pini</i>
<i>Drepana uncinula</i>
<i>Dysgonia algira</i>
<i>Eilema sororcula</i>
<i>Emmelia trabealis</i>
<i>Ethmia bipunctella</i>
<i>Eutelia adulatrix</i>
<i>Evergestis exitimalis</i>
<i>Gymnoscelis rufifasciata</i>
<i>Habrosyne pyitoides</i>
<i>Hoplodrina ambigua</i>
<i>Horisme vitalbata</i>
<i>Idaea biselata</i>

Nom Científic
<i>Laphygma exigua</i>
<i>Lygephila cracca</i>
<i>Macroglossum stellatarum</i>
<i>Marumba quercus</i>
<i>Melipotis jucunda</i>
<i>Menophra abruptaria</i>
<i>Mimas tiliae</i>
<i>Mythimna unipuncta</i>
<i>Noctua comes</i>
<i>Noctua fimbriata</i>
<i>Noctua janthina</i>
<i>Noctua pronuba</i>
<i>Nodaria nodosalis</i>
<i>Oncocera simrrubella</i>
<i>Orgyia antiqua</i>
<i>Parascotia nisseni</i>
<i>Peribatodes rhomboidaria</i>
<i>Peridroma saucia</i>
<i>Phlogophora meticulosa</i>
<i>Phragmatobia fuliginosa</i>
<i>Phragmatobia fuliginosa</i>
<i>Polyphaenis sericata</i>
<i>Porphyrinia parva</i>
<i>Pyrausta cespitalis</i>
<i>Rhodometra sacraria</i>
<i>Scopula nigropunctata</i>
<i>Scopula ornata</i>

Nom Científic
<i>Sedia leucomelas</i>
<i>Sitochroa palealis</i>
<i>Smerinthus ocellata</i>
<i>Spirirs striata</i>
<i>Synopsia sociaria</i>
<i>Thalpophila vitalba</i>
<i>Thaumetopoea pytiocampa</i>
<i>Thyatira batis</i>
<i>Trachea atriplicis</i>
<i>Trichoplusia ni</i>
<i>Trigonophora fammea</i>
<i>Tyta luctuosa</i>
<i>Utetheisa pulchella</i>
<i>Xestia xantographa</i>
<i>Zygaena trifolii</i>

Vegetació

Nom comú	Nom Científic
Agrella	<i>Rumex crispus</i>
Ailant	<i>Ailanthus altissima</i>
Alber	<i>Populus alba</i>
Altamira borda	<i>Artemisia verlotiorum</i>
Alzina	<i>Quercus ilex</i>
Amargot	<i>Urospermum dalechampii</i>
Apegalós	<i>Galium aparine</i>
Aranyoner	<i>Prunus spinosa</i>
Arbre de l'amor	<i>Cercis siliquastrum</i>
Arç blanc	<i>Crataegus monogyna</i>
Aritjol	<i>Smilax aspera</i>
Avellaner	<i>Corylus avellana</i>
Bàbol	<i>Lepidium draba</i>
Berbena	<i>Verbena officinalis</i>
Besneula	<i>Cynoglossum creticum</i>
Blet	<i>Amaranthus retroflexus</i>
Blet blanc	<i>Chenopodium album</i>
Blet de paret	<i>Chenopodium murale</i>
Boga	<i>Typha latifolia</i>
Boixac de camp	<i>Calendula arvensis</i>
Borratja	<i>Borago officinalis</i>
Bossa de pastor	<i>Capsela bursa-pastoris</i>
Brasera	<i>Centaurea aspera</i>
Calabruixa petita	<i>Muscari neglectum</i>
Calcida	<i>Cisrium arvense</i>

Nom comú	Nom Científic
Calcida blanca	<i>Galactites tomentosa</i>
Canya	<i>Arundo donax</i>
Carbassina	<i>Bryonia cretica</i>
Card cigrell	<i>Carlina corymbosa</i>
Card marià	<i>Silybum marianum</i>
Cebollí	<i>Asphodelus fistulosus</i>
Corretjola	<i>Convolvulus arvensis</i>
Creixen bord	<i>Apium nodiflorum</i>
Creixen ver	<i>Nasturtium officinale</i>
Cua de cavall	<i>Equisetum maximum</i>
Cugula Grossa	<i>Avena sterilis</i>
Epilobi hirsut	<i>Epilobium hirsutum</i>
Esbarzer	<i>Rubus ulmifolius</i>
Escabirosa columbaria	<i>Scabiosa columbaria</i>
Esparreguera	<i>Asparagus acutus</i>
Espina-xoca	<i>Xanthium spinosum</i>
Espunyidella Blanca	<i>Galium lucidum</i>
Évol	<i>Sambucus ebulus</i>
Falsa acàcia	<i>Robinia pseudoacacia</i>
Figuera	<i>Ficus carica</i>
Filamaria comuna	<i>Erodium malacoides</i>
Fonoll	<i>Foeniculum vulgare</i>
Freixe de fulla petita	<i>Fraxinus angustifolia</i>
Fumària	<i>Fumaria officinalis</i>
Galzeran	<i>Ruscus aculeatus</i>
Gandaia	<i>Reseda lutea</i>
Garric	

Nom comú	Nom Científic
Gatell	<i>Salix cinerea</i>
Gatosa	
Gavó	<i>Ononis natrix</i>
Gavó espinós	<i>Ononis spinosa</i>
Ginestell	<i>Osyris alba</i>
Gram	<i>Cynodon dactylon</i>
Gram negre	<i>Potentilla reptans</i>
Gravit	<i>Pallenis spinosa</i>
Herba berruguera	<i>Heliotropium europaeum</i>
Heura	<i>Hedera helix</i>
Hipèric	<i>Hypericum perforatum</i>
Jonedes	<i>Aphyllantion</i>
Julivert	<i>Petroselinum crispum</i>
Llèntia d'aigua	<i>Lemna minor</i>
Lleterassa	<i>Euphorbia characias</i>
Lligabosc etrusc	<i>Lonicera etrusca</i>
Lliri groc	<i>Iris pseudacorus</i>
Llistonar típic	<i>Pholomido-brachypodietum retusi</i>
Lloba-carda	<i>Cirsium vulgare</i>
Malrubí d'aigua	<i>Lycopus europaeus</i>
Malrubí negre	<i>Ballota nigra</i>
Marfull	<i>Viburnum tinus</i>
Margarida de prat	<i>Leucanthemum vulgare</i>
Mastec	<i>Chondrilla juncea</i>
Matapoll	<i>Daphne ignidium</i>
Melilot	<i>Melilotus indica</i>
Menta d'ase	<i>Mentha suaveolens</i>

Nom comú	Nom Científic
Olivarda	<i>Inula viscosa</i>
Olivereta	<i>Ligustrum vulgare</i>
Om	<i>Ulmus minor</i>
Orenga	<i>Origanum vulgare</i>
Oriola	<i>Centaurea melitensis</i>
Ortiga	<i>Urtica dioica</i>
Passacamins	<i>Polygonum aviculare</i>
Pastanaga borda	<i>Daucus carota</i>
Pèsol bord	<i>Lathyrus latifolius</i>
Pi blanc	<i>Pinus halepensis</i>
Pi de Monterrei	<i>Pinus radiata</i>
Pi pinyer	<i>Pinus pinea</i>
Pimpinella	<i>Sanguisorba minor</i>
Plantatge	<i>Plantago lanceolata</i>
Plantatge	<i>Plantago major</i>
Plàtan	<i>Platanus x hispanica</i>
Pollancre	<i>Populus nigra</i>
Ravenissa blanca	<i>Duplotaxis eruroides</i>
Ravenissa groga	<i>Erucastrum nasturtiifolium</i>
Repalassa	<i>Arctium minus</i>
Ridorta	
Rogeta	<i>Rubia peregrina</i>
Roldor	<i>Coriaria myrtifolia</i>
Romaní	<i>Rosmarinus officinalis</i>
Rosella	<i>Papaver dubium</i>
Rosella	<i>Papaver rhoeas</i>
Roure cerriode	<i>Quercus cerrioides</i>

Nom comú	Nom Científic
Roure Martinenc	<i>Quercus humilis</i>
Sabonera	<i>Saponaria officinalis</i>
Salze blanc	<i>Salix alba</i>
Sanguinyol	<i>Cornus sanguinea</i>
Sarriasa	<i>Arum italicum</i>
Saulic	<i>Salix purpurea</i>
Sisimbri	<i>Sisymbrium officinale</i>
Tàrrec	<i>Salvia verbenaca</i>
Torilis arvense	<i>Torilis arvensis</i>
Traiguera	<i>Aegilops geniculata</i>
Trepó ploraner	<i>Verbascum sinuatum</i>
Trepó pulverulent	<i>Verbascum pulverulentum</i>
Trèvol de prat	<i>Trifolium pratense</i>
Trèvol pudent	<i>Psoralea bituminosa</i>
Troana	<i>Ligustrum lucidum</i>
Vidalba	<i>Clematis vitalba</i>
Vidiella	<i>Clematis flamula</i>
Vinya	<i>Vitis vinifera</i>
Viola hirta	<i>Viola hirta</i>
Viperona	<i>Echium vulgare</i>
	<i>Blackstonia perfoliata</i>
	<i>Carex pendula</i>
	<i>Euphorbia amygdaloides</i>
	<i>Euphorbia amygdaloides</i>
	<i>Euphorbia helioscopio</i>
	<i>Lactuca serriola</i>
	<i>Melilotus sulcata</i>

Nom comú	<i>Nom Científic</i>
	<i>Silene alba</i>
	<i>Sonchus tenerrimus</i>

Cal remarcar que en els trams formats en el torrents de la Font del Pont i de la Betzuga existeix un bosc de ribera, que malgrat que ha sofert diverses agressions, es una mostra valuosa d'hàbitat d'interès comunitari, segons la Directiva 92/43/CEE del Consell de 21 de maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestre amb codi 92AO (Bosc de galeria *Salix alba* i *Populus alba*).

Annex 3: Catàleg de troballes paleontològiques

Can Ponsic. Jaciment Paleontològic.

La zona anomenada Can Ponsic ha estat lloc de trobades de jaciments paleontològics importants. Caldria doncs incloure dins del sender interpretatiu del "Projecte Agroforestal de Can Ponsic o dels Aiguamolls de Sant Quirze del Vallès" dades informatives del mateix.

Tanmateix la masia de Can Ponsic, com a centre d'interpretació de la natura, podria albergar exposicions i ser un fons d'activitats i estudis paleontològics de la zona.

El jaciment miocènic de Can Ponsic (2°04'25" i 41°32'20") el trobem a uns metres a l'oest de la masia de Can Ponsic, sobre la font de la Riba i prop del Camí dels Monjos. Cal tenir en compte, però que un jaciment tot i ser un fet puntual, pot tenir continuïtat als voltants del mateix.

Tota la fauna fòssil trobada a Can Ponsic ha ajudat als investigadors a datar el jaciment i a situar el context geològic en el temps. Aquest jaciment ha estat datat com a Vallesià superior, entre 10 i 9 milions d'anys i corresponents a la biozona MN-9.

El llistat faunístic és el següent:

Insectívors:

Miosorex grivensis
Lantanotherium sanmiguel
Galerix socialis
Postpalerinaceus vireti
Plesiodimylus chantrei
Talpa vallesensis
Heterosorex sansaniensis

Primats:

Dryopithecus laietanus

Lagomorfs:

Prolagus crusafonti

Rossegadors:

Heteroxerus hürzeteri
Spermophilus bredai
Citellus sp

Miopetaurista aff. *grimni*
Cryptopterus crusafonti
Monosaulax minutus
Steneofiber depereti
Megacricetodon aff. *debruijni*
Muscardinus crusafonti
Glírid indeterminat
Hispanomys thaleri
Rotundomys hartenbergeri

Carnívors:

Indarctos vireti
Martes cf. *basilii*
Martes aff. *anderssoni*
Limnonyx sinerizi
Progenetta gaillardi
Progenetta montadai vallesiensis
Machairodus aphanistus
Mesomephitis medius
Machairodus sp.
Grivasmilus jourdani
Melino gen. i sp. indeterminats

Proboscídis:

Mastodon sp.
Deinotherium laevinus

Perissodàctils:

Anchitherium osmundseni
Hipparion catalaunicum
Machrotherium grande
Tapirus priscus
Aceratherium bi-tetradactylum-incisivum
Dicerorhinus steinheimensis
Aceratherium simorreense
Dicerorhinus sansaniensis

Artidàctils:

Hyotherium palaeochoerus
Parachleuastochoerus crusafonti
Conohyus simorreensis
Dorcatherium jourdani
Dorcatherium sp.

Euprox furcatus
Euprox cfr. Furcatus
Micromeryx fluorensianus
Capreolus sp.
Paleotragus sp.
Miotragoceras chantrei

Aquest llistat és una modificació del realitzat dins la tesi doctoral de J.V. Santafé Llopis el 1978. Les investigacions fetes des d'aquell moment fins al dia d'avui han donat lloc a canvis en la nomenclatura de molts dels taxons de la llista. De fet en l'apartat de primats figuraven dos exemplars que van ser reduïts a un (*Dryopithecus laietanus*) i és aquest exemplar el que fa prendre importància a aquest jaciment, donada la dificultat amb què es troben restes de primats en tot el món. No són moltes les localitats on han sortit restes de primats. També cal afegir que els exemplars de *Machairodus* (felins de dents de sabre) fan adquirir importància a aquest jaciment.

Com a conclusió, deixar palès que Can Ponsic és un important jaciment conegut des de fa temps, que cal protegir.